

Kårpolitikern sitter inte i glaskupa

Är det möjligt att kombinera ökad effektivitet och akademisk frihet? Det anser Åbo Akademis Studentkårs nya styrelseordförande Anniina Pirttima, men bara i en diskussion där man försöker balansera den ekonomiska verkligheten med ideala förhållanden. Speciellt inom universiteten gäller det främst att se till att diskussionen inte kantrar över på ekonomins villkor.

Anniina Pirttimaas hjärtesak är ett vapen som faktiskt ser till jargongen på båda sidorna.

– Som jag ser det är det studiehandedningen som är roten till både mycket gott och mycket ont. En effektiv och ändamålsenlig handledning ”producerar” också duktiga studenter. Ifall studiehandedningen skulle vara allt vad den kunde vara, tror jag att produktivets- och effektivitetsproblemen inte ens skulle dyka upp.

Enligt en färsk undersökning gjord av Högskoleverket i Sverige är den akademiska friheten hotad, på grund av att universiteten måste producera allt större antal magistrar och i allt högre grad är beroende av extern finansiering. Är akademisk frihet något som kårpolitiker uttryckligen arbetar för?

– Akademisk frihet är givetvis ett av grundargumenten för alla studentrörelser. Men det handlar då inte om vilken typ av frihet som helst. Det ideala är inte att läraren smäller fram en hög böcker och låter studenten göra vad den vill. Som jag ser det är möjligheten till bildning och akademisk frihet mer eller mindre två sidor av samma sak. Det innebär å ena sidan att det finns ett utvecklat stödsystem som hjälper studenterna att hitta sin egen väg, men också en möjlighet att få prova på olika ämnen och kombinera olika typer av ämnen. Det innebär också att man respekterar att alla studenter inte kan bli färdiga på lika lång tid, för vissa tar det längre att hitta rätt.

– Hur diskussionen förs på personalsidan kan jag inte svara för, man skulle ju hoppas att bildning och akademisk frihet är ett gemensamt grundideal för alla som jobbar inom ett universitet. Man måste vara medveten om den ekonomiska verkligheten utan att låta den inkräkta på universitetens grundidé: att kunna erbjuda högklassig utbildning och vara en stark aktör i samhället. Att de ekonomiska argumenten tar över är verkligen något som man borde oroa sig för.

Upplever du att Akademistyrelsen, fakultetsråden och arbetsgrupper inom akademien lyssnar tillräckligt på studentrepresentanter och kårpolitiker?

– I Akademistyrelsen är studentrepresentanterna väl förberedda och insatta, de håller långa aftonskolor före alla möten. Som jag har förstått det ses studenter som en jämställd kategori i de flesta sammanhang. Attityden inom akademien är som jag ser det att studenter har en given part i alla diskussioner som direkt berör oss, men också delvis i personalfrågor. Det här märker man inte minst av att studenter sitter med i de flesta arbetsgrupper och nämnder som tillsätts, förutom i Akademistyrelsen och fakultetsråden. Det känns verkligen som om vi har en bra utgångspunkt för påverkan.

I hur hög grad är då demokratin vid Åbo Akademi inbyggd i systemet och i hur hög grad hänger det på personer som sitter på de högre posterna?

– I och med att akademien slopade institutionerna som förvaltningsnivå föll ju också institutionsråden bort och har ersatts med ämnesrådslag. Det betyder att ett konkret forum för påverkan speciellt för studenterna föll bort på ett, tyckte vi i kårstyrelsen, rätt radikalt sätt. De nya ämnesrådslagen är inte lika organiserade, vilket innebär ett mycket större ansvar för studenterna att själva se till att få sina röster hörda. Framför allt innebär det ett enormt ansvar för studentrepresentanterna i fakultetsråden och akademistyrelsen.

– Kårstyrelsen har inget givet samarbete med studentrepresentanterna i endera akademistyrelsen eller i fakultetsråden. Det hänger egentligen mycket på oss och på

studentrepresentanterna själva att hålla kontakten och hålla varandra informerade. Det bästa skulle förstås vara att Kåren skulle utgöra en naturlig länk mellan alla nivåer, tillsammans sitter vi på en mycket stor mängd kunskap och värdefulla kontakter. Kårstyrelsen har dessutom goda kontakter via Finlands Studentkårers Förbund (FSF), bland annat tack vare att det alltid nu och då sitter representanter från FSF som expertmedlemmar i olika arbetsgrupper under regeringen och riksdagen.

I hur hög grad kan studenter ha insyn i vad som sker i kulisserna, finns det en gräns för hur mycket information en studerande kan ta del av?

– Jag skulle säga att alla har möjligheten att läsa in sig på det som händer, på den punkten finns det inga gränser speciellt för studerande. Ifall det uppstår problem med att folk inte i tid får reda på vad som händer på olika nivåer gäller det nog alla kategorier inom akademien, inte bara studenterna. Dessutom sitter vi som jobbar på kansliet som jag redan nämnde inte bara på mycket information, men också på mycket kontakter. Om vi inte direkt får information om vad som händer vet vi vart vi ska vända oss. Detsamma gäller förstås för alla studerande, men det som naturligtvis inte alla ser är hur information och beslut rör sig mellan olika nivåer och via kontakter. Därför skulle vi önska att flera skulle kontakta oss när det gäller obegripliga reformer eller konstiga beslut, istället för att stå och vara upprörd i matkön.

– Informationskanalerna inom akademien är väldigt splittrade fakultetsvis och fungerar också olika bra på olika håll. Också här skulle jag gärna se att Studentkåren i högre grad skulle vara ett samlande informationsorgan, på den fronten finns det alltid utrymme för förbättring. Det är dock viktigt att komma ihåg att man som studerande också måste förstå att hålla ögonen öppna och ta åt sig den information som bjuds. När det sker förändringar och reformer som börjar synas bland studenterna reagerar många med att påstå att ingen har berättat något för dem, det är en konstig och frustrerande attityd. I fullmäktigevalet till exempel så röstade bara runt 28 procent, det är ett pinsamt

lågt röstetal.

– Man kan förstås kontra med att säga att det alltid är en del av alla som man inte når, som inte bryr sig. Men jag skulle ändå säga att när det gäller högskolepolitik och frågor som i högsta grad berör studenternas vardag så borde intresset vara kompromisslöst hundra procent. Alla behöver inte vara aktiva, men om åtminstone alla skulle ta åt sig en del av den information som vi för ut genom bullen, planscher, informationstillfällen och andra medier skulle det redan hjälpa en hel del. Och ju fler som tar kontakt med oss, desto större referensgrupp har vi att utgå från och desto lättare kan vi göra ett gott arbete. Vi sitter inte instängd i någon glaskupa på kansliet, det är lättare än folk tror att ta kontakt.

Upplever du att studenterna får tillräckligt med information tillräckligt snabbt för att kunna ta del av diskussionerna som förs?

– Över lag verkar beslutsfattare i Finland vara präglade av ett kortsiktigt tänkande, det tas snabba beslut och reform på reform införs utan att man har tänkt på vad det innebär i ett längre perspektiv. Sedan är det vår sak att försöka reda upp och lappa på i efterhand. Som exempel kan nämnas det så kallade bryggstudiepaketet som infördes för en tid sedan. Det handlar alltså om att studenter med yrkesexamen kan läsa ett paket bryggstudier för att sedan kunna börja på akademien. Problemet som vi fick ta itu med var vilken ställning dessa studenter skulle ha. Skulle de till exempel vara berättigade till studiestöd trots att de inte var inskrivna, skulle de vara medlemmar av studentkåren eller inte?

– Vad gäller Bologna-processen är vi i ett spännande mellanskede nu, där verkningarna av besluten så småningom börjar synas. Det skall bli speciellt spännande att höra studenternas respons på Min Plan, en form av studiehandledning som har alla förutsättningar att lyckas.

Du har suttit som högskolepolitiskt ansvarig i kårstyrelsen 2005, nu har du ett år av ordförandeskap framför dig. Vad förväntar du dig av 2006?

– Som alla andra ordföranden har jag funderat på hur man skulle kunna föra Studentkåren närmare studenterna. Hur kommer det sig att det finns så många som inte vet vad vi gör och varför vi finns? Jag tror att det delvis kan handla om bristen i den egna marknadsföringen. Jag skulle vilja få fram till ett större antal hur saker och ting fungerar och på vilka olika sätt studenter har möjlighet att påverka.

– På ett nationellt plan förs det diskussioner om terminsavgifter för utländska studeranden och för en andra examen bland finländska studerande. Här finns också ett praktexempel på kortsiktigt tänkande bland de finländska beslutsfattarna: man har tillsatt en arbetsgrupp som skall utreda *hur* terminsavgifter skall införas, men inte *om* de skall göra det och *varför*! Ett helt steg i diskussionen har de bara kallt hoppat över. Här tror jag dock att det finska folkets röst har en stor betydelse. Om man inför terminsavgifter och en avgift för en andra examen sätter man en prislapp också på vår examen. Steget till att införa terminsavgifter också för finländska studenter är i så fall mycket kort. Införandet av produktivetsprogrammet hör inte till kärpolitikernas kärnfråga, eftersom det inte nödvändigtvis påverkar studenternas vardag ifall universitetet får det att gå ihop på en högre nivå. Men vi försöker naturligtvis vara så insatta som möjligt och vara beredda att försvara studenternas synvinkel i frågan så gott det går.

Sara Othman

sara.othman@abo.fi